

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/164/2017
Identifikačné číslo spisu: 5111213925
Dátum vydania rozhodnutia: 10.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5111213925.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Mgr. Z. V. bývajúcej v R., zastúpenej Mgr. Róbertom Kučerom, advokátom so sídlom v Žiline, Veľká Okružná č. 39, proti žalovanému S. C. bývajúcemu v F., zastúpenému JUDr. Nikoletou Sekerákovou, advokátkou so sídlom v Žiline, 1. mája č. 18, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 13 C 99/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. februára 2017 sp. zn. 9 Co 386/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. júna 2016 č.k. 13 C 99/2011-473 v spojení s opravným uznesením tohto súdu z 10. novembra 2016 č.k. 13 C 99/2011-540 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ďalej len „BSM“) žalobkyne a žalovaného tak, že do výlučného vlastníctva a/ žalobkyne prikázal osobné motorové vozidlo Škoda Favorit, umývačku riadu, notebook s tlačiarňou, práčku, vysávač a fotoaparát, b/ žalovanému prikázal nehnuteľnosti v katastrálnom území F. zapísané na liste vlastníctva č. XXX ako stavba domu so súpisným č. XX. na parcele č. XXX a pozemok parcelného č. XXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m², ako aj hnutel'ností (motorové vozidlo Škoda Felícia, kuchynskú linku, kosačku, posteľ, mikrovlnnú rúru, obývaciu stenu, satelitný box a pílu). Rozhodol tiež o tom, kto z manželov preberá jednotlivé záväzky vzniknuté za trvania ich manželstva. Na vyrovnanie žalobkyne a žalovaného titulom vyporiadania BSM zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 8 773,43 €, ktorú mu na jeho žiadosť [odôvodňovanú výškou príjmov, výdavkov a ním prevzatých záväzkov (47 084 €), ako aj skutočnosť, že žalobkyňa svojím konaním zavinila zadlženie ich spoločnej domácnosti] povolil splácať v mesačných splátkach po 150 €.

2. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa odvolanie, v ktorom uviedla, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, nemajúce náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len

„O.s.p.“) a neumožňujúce zistiť, akým spôsobom sa súd prvej inštancie vyrovnal s jej argumentáciou prezentovanou v priebehu konania. Nesúhlas prejavila najmä s výškou sumy, ktorú jej má žalovaný vyplatiť za účelom ich vyrovnania a tiež s tým, že by ju splácal v mesačných splátkach po 150 €. Dodatočne, pod vplyvom určenia výšky tejto sumy a tiež výšky záväzkov zaradených do vyporiadania BSM, si rozmyslela aj spôsob vyporiadania nehnuteľnosti (za rovnako vhodné označila prikázanie domu do jej výlučného vlastníctva s tým, že by jej bola uložená povinnosť vyplatiť žalovanému príslušnú sumu, ktorú by mu splácala v mesačných splátkach). Namietala aj rozpornosť sumy, ktorú súd uviedol vo výroku vyhláseného rozsudku (8 758,43 €) a sumy uvedenej v písomnom vyhotovení napadnutého rozsudku (8 773,43 €). Poukázala tiež na to, že žalovaný vyčíslil jednotlivé dlhy, ich časť ale bola splatná ešte počas trvania manželstva, teda nemôžu byť predmetom vyporiadania BSM. Nesúhlas prejavila so spôsobom vyporiadania viacerých záväzkov. Súd prvej inštancie neprihliadal dostatočne na to, kedy boli dlhy splatné a nesprávne do záväzkov zahrnul napríklad aj daň z nehnuteľnosti a koncesionárske poplatky za obdobie po jej odchode zo spoločnej domácnosti, v ktorom dom užíval len žalovaný. Súd pri ustáľovaní výšky záväzkov z úverových zmlúv prehliadol, že ide o štandardné spotrebiteľské zmluvy nemajúce náležitosti podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, preto poskytnuté úvery bolo potrebné považovať za bezúročné a bez poplatkov. Vzhľadom na to súd prvej inštancie nemal náležitým spôsobom preukázané zostatky úverov (výšku záväzkov) ku dňu právoplatnosti rozvodu manželstva a zániku BSM.

3. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že napadnuté rozhodnutie spočíva na správnych skutkových a právnych záveroch súdu prvej inštancie. Poukázal na to, že sám splácal všetky spoločné záväzky, aj také, ktoré vznikli v dôsledku ľahkovážneho prístupu žalobkyne pri požičiavaní peňazí od finančných inštitúcií. Pripomenul, že v priebehu pojednávania na súde prvej inštancie, ktoré sa uskutočnilo 1. apríla 2014, žalobkyňa neprejavila záujem o nadobudnutie domu a vyjadrila sa, že rozhodnutie o tom ponecháva súdu. V rámci celého konania nešpecifikovala záväzky, o ktorých chcela, aby boli zaradené do BSM, ani nepreukazovala, že ide skutočne o ich spoločné záväzky.

4. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 23. februára 2017 sp. zn. 9 Co 386/2016 napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil podľa § 387 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako vecne správny. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu a napadnutého rozsudku dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočným spôsobom zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil.

4.1. Odvolací súd konštatoval, že medzi účastníkmi nebolo sporné, ktoré veci patria do BSM a aká je ich hodnota. Žalobkyňa sama v žalobe navrhla, aby nehnuteľnosti patriace do BSM boli v rámci vyporiadania prikázané za primeranú náhradu do výlučného vlastníctva žalovaného. Z tvrdení oboch účastníkov vyplynulo, že od novembra 2008 nežili v spoločnej domácnosti a po odchode žalobkyne všetky záväzky vyplývajúce z BSM hradil žalovaný. V priebehu konania žalovaný označil výšku záväzkov manželov a k tomu doložil aj listinné dôkazy (potvrdenie finančných inštitúcií o výške splatených pohľadávok, uskutočnené zrážky zo mzdy od zamestnávateľa, rozhodnutie o platbe daní za nehnuteľnosť a koncesionárske poplatky, exekučné príkazy). Súd vychádzal zo stavu zhodne tvrdeného žalobkyňou a žalovaným, že ich spoločné hospodárenie zaniklo v novembri 2008. Procesné strany boli v konaní opakovane poučené v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. o možnosti len do určitého štádia predložiť alebo označiť dôkazy a skutočnosti, ktoré by mal súd vykonať alebo posúdiť. V priebehu pojednávania uskutočneného na súde prvej inštancie 1. apríla 2014 strany odsúhlasili vyporiadanie hnutelných vecí so stanovením ich zostatkovej hodnoty, na pojednávaní 31. mája 2016 uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na dokazovanie. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu mala žalobkyňa v konaní na súde prvej inštancie vytvorenú dostatočnú procesnú možnosť vyjadriť sa aj k otázke spoločných záväzkov preukazovaných žalovaným, túto možnosť ale nevyužila a súdu v tomto smere nepredložila žiadne návrhy na dokazovanie súdu. Keď súd prvej inštancie oboznámil 1. júla 2014 výsledky dovtedajšieho priebehu konania a návrh žalovaného na vyporiadanie BSM, žalobkyňa nevzniesla žiadne pripomienky. Napadnutý rozsudok preto správne vychádzal z toho, čo vzhľadom na prejavy procesných strán nebolo sporné (rozsah vecí a záväzkov patriacich do BSM) a v nadväznosti na to vysvetlil nielen spôsob vyporiadania BSM, ale tiež dôvody, prečo jednotlivé veci boli prikázané do vlastníctva žalobkyne a žalovaného. Správnosť výpočtu finančného vyrovnania medzi nimi po rozdelení a vyporiadaní BSM spochybnená nebola, žalobkyňa v odvolaní namietla výšku sumy, ktorú mala vyplatiť žalovanému titulom vyporiadania BSM (zrejmu

chybu v jej výpočte odstránil ale už súd prvej inštancie opravným uznesením).

4.2. Pokiaľ žalobkyňa namietala, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávnych údajov pri výpočte výšky záväzkov vyplývajúcich z BSM, odvolací súd poukázal na to, že v konaní neprodukovala žiadny dôkaz, ktorý by preukázal opak alebo odôvodňoval iný výpočet. V odvolaní uplatnila odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, súd prvej inštancie ale mohol hodnotiť len tie dôkazy, ktoré mal k dispozícii. Podľa presvedčenia odvolacieho súdu uplatnila žalobkyňa tento odvolací dôvod neopodstatnene, lebo nezistil, že by prvoinštančný súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývali, prípadne neprihliadal na skutočnosti, ktoré boli preukázané. Pre základ výpočtu vyporiadania BSM vzal do úvahy skutočnosti a dôkazy predložené žalovaným, z ktorých vyplynulo koľko po odchode žalobkyne z ich spoločnej domácnosti hradil sám na spoločné záväzky oboch manželov. Odvolací súd sa stotožnil s tým, že hoci formálne k zániku BSM došlo až právoplatnosťou rozsudku o rozvoze, treba zohľadniť, že žalobca od novembra 2008 sám hradil všetky záväzky oboch manželov. Túto skutočnosť mal na zreteli pri vyporiadaní BSM tak, ako to vecne správne urobil aj prvoinštančný súd.

4.3. Pokiaľ žalobkyňa uviedla, že jednotlivé úvery boli dojednané ako spotrebiteľské, a preto v súlade so zákonom (vzhľadom na chýbajúce náležitosti úverových zmlúv) by mali byť považované za bezúročné a bez poplatkov, odvolací súd pripomenul, že v danom prípade ide o spor žalobkyne a žalovaného o vyporiadanie BSM (a nie posúdenie úverových zmlúv).

4.4. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Uviedla, že „postupom súdu druhej inštancie pri odôvodňovaní rozsudku“ došlo k procesnej vade konania uvedenej v § 420 písm. f/ CSP, a to predovšetkým tým, že odvolací súd nedostatočne reagoval na jej odvolacie námietky a k niektorým častiam jej argumentácie nezaujal žiadne stanovisko. Odvolací súd za rozhodujúce pre posúdenie opodstatnenosti jej odvolania považoval pasivitu žalobkyne, teda nevznesenie konkrétnych námietok, ktoré formulovala v odvolaní. Podľa názoru žalobkyne nebolo však jej procesnou povinnosťou reagovať na rozporuplnú a dôkazmi nepodloženú argumentáciu žalovaného, ktorá sa priečila zásadám vyporiadania BSM. Nespornosť tvrdení procesných strán bola v danom prípade súdmi konštatovaná v rozpore s ustanovením § 120 ods. 3 O.s.p. V ďalšej časti dovolania žalobkyňa poukázala na konkrétne odvolacie námietky, ktorým odvolací súd nevenoval náležitú pozornosť. Uviedla, že odvolací súd dostatočne nezvážil možnosť odlišného rozhodnutia o prikázaní domu (do jej vlastníctva s tým, že by žalovanému vyplatila v podobe mesačných splátok sumu na neho pripadajúcu). Odvolací súd nebral zreteľ na jej námietky týkajúce sa výšky dlhov voči bankovým inštitúciám v čase rozhodujúcom pre vyporiadanie BSM a vychádzal len z tvrdení žalovaného, údaje ktorého ale nezodpovedali skutočnosti (zostatky dlžôb uvádzal vo vyšších sumách). I keď v danom prípade nešlo o spotrebiteľský spor, predsa len súdy mali (po prejudiciálnom vyriešení otázky, či úverové zmluvy majú všetky zákonom stanovené náležitosti) vychádzať z toho, že úvery sú bezúročné a bez poplatkov. Podľa názoru žalobkyne tieto „nedostatky v odôvodnení rozhodnutia“ odvolacieho súdu dosiahli takú intenzitu, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces. „Krajský súd fakticky zhodnotil jej odvolacie námietky tvrdením o jej nedostatočnej procesnej aktivite, hoci v skutočnosti bol to práve žalovaný, ktorý neunesol dôkazné bremeno a nebolo úlohou žalobkyne nahrádzať jeho procesné povinnosti“. Z týchto dôvodov žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

6. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), a v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017,

5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

12. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

13. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (1 Cdo 206/2016, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 158/2017, 8 Cdo 99/2017).

14. Žalobkyňa v dovolaní uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľkou namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu

zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie (II. ÚS 76/07).

14.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a I Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017).

14.4. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt pojednania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017).

16. Žalobkyňa v danom prípade spochybňuje súlad procesného postupu súdu prvej inštalácie s ustanoveniami právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016.

16.1. Podľa § 120 ods. 4 O.s.p. bol súd povinný okrem vecí podľa odseku 2 poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie (§ 115a O.s.p.) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr boli odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a O.s.p.

16.2. Splnenie poučovacej povinnosti v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. malo rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci samej, na možnosť napadnúť toto rozhodnutie v riadnom, prípadne aj v mimoriadnom opravnom konaní, pretože jeho obsahom bolo významné obmedzenie predkladať alebo označovať v ďalšom konaní dôkazné prostriedky a skutočnosti, hoci objektívne existovali (tzv. neúplná apelácia). Význam tejto poučovacej povinnosti spočíval aj v tom, že spravidla išlo o poslednú reálnu možnosť predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky a skutočnosti, ktoré by mohli priniesť skutkové poznatky nevyhnutné na úspech žaloby alebo účinnú obranu proti nej.

16.3. Ustanovenie § 120 ods. 4 O.s.p. malo za cieľ koncentrovať dôkazy do prvej fázy prvoinštančného konania a procesné strany viesť k výraznému zvýšeniu ich zodpovednosti nielen za výsledok, ale aj priebeh súdneho konania. Zároveň v záujme efektívnosti konania umožňovalo súdu nevykonávať

dokazovanie o skutočnostiach, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich nemal súd pochybnosti. Podľa tejto právnej úpravy mali strany sporu možnosť predkladať skutočnosti a dôkazy najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej v konaní, ktoré prebieha bez pojednávania, alebo do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie v konaní, ktoré prebieha s pojednávaním, alebo do skončenia prvého pojednávania v konaní podľa § 118a ods. 1 O.s.p. Pokiaľ tak neurobili, možnosť predkladať skutočnosti a dôkazy stratili. Strata tejto možnosti sa prejavila v tom, že na skutočnosti a dôkazy účastníkmi označené a predložené po zákonomnom momente súd v ďalšom konaní vôbec neprihliadal.

17. O tom, aký bol v tej - ktorej veci procesný postup súdu a ako prebiehalo konanie, si dovolací súd môže urobiť obraz len zo spisu. To, ako prebiehalo pojednávanie, dovolací súd zisťuje zo zápisnice o pojednávaní.

18. Súd prvej inštancie vo všetkých predvolaniach na pojednávania (viď napríklad č.l. 31, 99, 336, 415 spisu) poučoval procesné strany v zmysle ustanovenia § 120 ods. 4 O.s.p. Táto skutočnosť mala kľúčový význam z hľadiska posúdenia opodstatnenosti tvrdenia žalobkyne, že jej odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18.1. Na pojednávaní 1. apríla 2014 došlo medzi žalobkyňou a žalovaným k čiastkovej dohode („s konečnou platnosťou“) o vyporiadaní hnuťelných vecí; žalovaný sa na tomto pojednávaní vyjadril tiež k tomu, ako by podľa jeho názoru mali byť vyporiadané ich spoločné záväzky. Návrh žalovaného na vyporiadanie BSM (v zmysle jeho podania z 26. mája 2014 obsahujúceho aj výpočet spoločných záväzkov a návrh na ich vyporiadanie) bol zopakovaný na nasledujúcom pojednávaní. Na pojednávaní 6. augusta 2015 (č.l. 426 spisu) žalobkyňa na výzvu súdu, aby sa vyjadrila, či má záujem predniesť nové skutočnosti a návrhy, ktoré dovtedy nepredniesla, odpovedala záporne. Nežiadala ani oboznámiť listinné dôkazy s tým, že ich obsah pozná. Po opätovnom poučení v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. uviedla, že nemá ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania a nevyužíva právo tzv. záverečnej reči (§ 118 ods. 4 O.s.p.).

18.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu postup súdov po poučení danom procesným stranám v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. zodpovedal zákonu. Dovolateľke v dôsledku zachovania tohto postupu žiadna ujma formálna a ani materiálna na jej procesných právach nebola spôsobená. Súd prvej inštancie jej vytvoril náležitú možnosť realizovať jej procesné oprávnenia. Pokiaľ odvolací súd vzhľadom na nezmenené skutkové okolnosti a koncentráciu dokazovania dospel k záveru, že v odvolacom konaní nie je potrebné doplniť dokazovanie podľa § 213 ods. 3 a 4 O.s.p. a prihliadať na žalobkyňou oneskorene uplatnené skutočnosti, ani jeho procesný postup nebolo možné považovať z tohto hľadiska za nezodpovedajúci zákonu. Procesný postup súdov súladný so zákonom (právnou úpravou účinnou v čase konania na prvoinštančnom a odvolacom súde) nemohol založiť vadu zmätočnosti, ktorá by bola relevantná z hľadiska § 420 písm. f/ CSP.

19. Pokiaľ ide o tú časť dovolacej argumentácie žalobkyne, ktorá sa týka nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, prípadne jeho nepresvedčivosti či nepreskúmateľnosti (podľa dovolateľky „postupu súdu druhej inštancie pri odôvodňovaní rozsudku“), dovolací súd pripomína, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie vecí. S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (viď I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

19.1. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ (teda nie zmätočnosť) zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

19.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

19.3. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

19.4. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, čoho a z akých dôvodov sa žalobkyňa domáhala, čo navrhoval žalovaný, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnomu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil. Aj odvolací súd poukázal na § 120 ods. 4 O.s.p. a bezpochyby pri rozhodovaní prihliadol na spôsob, akým žalobkyňa realizovala svoje procesné oprávnenia a prispievala k zisteniu rozhodujúcich skutkových okolností.

19.5. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu žalobkyne. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

20. Žalobkyňa v žalobe sama navrhla, aby nehnuteľnosti nadobudnuté za trvania manželstva boli prikázané do výlučného vlastníctva žalovaného. Na tom, že nehnuteľnosti budú prikázané do jeho vlastníctva, zotrvali strany aj v priebehu konania (viď zápisnicu z pojednávania na č.l. 32 spisu). Na pojednávaní 1. apríla 2014 žalobkyňa uviedla, že sa k tomu nebude vyjadrovať a rozhodnutie ponechala na súd. Rovnako v podaní z 9. júna 2015 (č.l. 422 spisu), ktorým spresnila petit žaloby, navrhla prikázať nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalovaného. Až neskôr žalobkyňa - vzhľadom na výšku sumy, ktorú jej má žalovaný vyplatiť titulom vyporiadania BSM, ako aj možnosť splácať túto sumu v (nízkych) mesačných splátkach po 150 € - uviedla, že za rovnakých podmienok by prevzala nehnuteľnosti a s pomocou rodiny by bola schopná vyplatiť mu tie isté finančné prostriedky. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu bolo odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie (ktoré tvorí s rozhodnutím odvolacieho súdu organickú jednotu) v otázke peňažného plnenia žalovaného v splátkach natoľko podrobné, že nepotrebovalo zo strany odvolacieho súdu osobitný komentár.

21. Dovolateľka výhradami k právnym záverom odvolacieho súdu a polemikou s právnymi názormi odvolacieho súdu, na ktorých spočíva napadnutý rozsudok, spája jej presvedčenie, že odvolací súd („procesným postupom“) zasiahol do práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces. Z hľadiska obsahového (viď § 124 ods. 1 CSP) tu však nenamieta chyby a nesprávnosti v procese prejednávania sporu (v procedúre jeho vedenia) zo strany prvoinštančného a odvolacieho súdu; celkom zreteľne namieta, že rozhodnutia týchto súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení sporu. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Najvyšší súd už dávnejšie dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznesie právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, zotrval aktuálny judikát R 24/2017.

22. Pokiaľ dovolateľka súdom vytýka niektoré nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie (osobitne z hľadiska existencie spoločných záväzkov a výšky dlžných súm), prípadne

namieta nesprávnosť hodnotenia výsledkov dokazovania a unesenia dôkazného bremena, najvyšší súd pripomína, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého z dôkazov (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Nová právna úprava na samej podstate uvedeného nič nezmenila (v súvislosti s tým pozri 2 Cdo 159/2017, 3 Cdo 59/2017, 5 Cdo 47/2017 a 7 Cdo 42/2017)

23. Naostatok najvyšší súd pripomína konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

24. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné. Najvyšší súd preto jej dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

25. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.